

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobce: **S. A.**
státní příslušnost Republika Kazachstán
zastoupeného advokátem Mgr. Robertem Tschöplem
sídlem Pod Křížkem 428/4, 147 00 Praha 4

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2020, č. j. OAM-279/ZA-ZA11-P10-2019, ve věci mezinárodní ochrany,
takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky ze dne 21. 5. 2020, č. j. OAM-279/ZA-ZA11-P10-2019 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 8 228 Kč, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám advokáta Mgr. Roberta Tschöpla, sídlem Pod Křížkem 428/4, 147 00 Praha 4.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobou ze dne 23. 6. 2020 se žalobce domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2020, kterým bylo rozhodnuto tak, že se žalobci mezinárodní ochrana dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v aktuálním znění (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje.
2. Žalobce má za to, že žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav ve smyslu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) a dále, že jsou splněny podmínky pro udělení některé z forem ochrany.
3. Žalobce namítl, že v průběhu správního řízení uvedl jako důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany obavu z jednání policie, neboť byl policií několikrát napaden a zbit kvůli jeho ujugurské národnosti; byl dokonce hospitalizován v nemocnici s vybitými zuby a pohmožděninami, v dalším případě byl policisty napaden tolik, že ztratil vědomí. Potíže kvůli své národnosti má již od studií, od roku 2018 ale nabraly na intenzitě. Žalovaný nepostavil na jisto, že v případě návratu žalobce do země původu nedojde k opakování prožitého pronásledování. Výtka žalovaného, že měl žalobce možnost se obrátit k nadřízeným orgánům je zcela irelevantní. Žalovaný si neobstaral relevantní informace o tom, zda by žalobci byla ze strany příslušných orgánů pomoc poskytnuta. V řadách kazašské policie je dlouhodobým vážným problémem korupce. Žalovaný si nepoložil otázku, zda série ústrků, napadání a ponižování, jimiž si musel žalobce projít, již nedosahovaly dostatečné intenzity či systematickosti, aby ve svém souhrnu mohly představovat pronásledování na kumulativním základě.
4. Žalobce má za to, že také splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany, když v případě návratu do země původu mu hrozí nebezpečí vážné újmy. Namítl také, že by se mělo aplikovat pravidlo „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“ ve smyslu závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89.
5. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout; uvedl, že nesouhlasí s obsahem žalobních námitek, neboť nedokládají namítaná porušení zákonných ustanovení. Odkázal na vyčerpávající odůvodnění napadeného rozhodnutí a dále připomněl obsah podkladů rozhodnutí, ze kterých vycházel.

Zjištění z obsahu správních spisů

6. Ze správního spisu soud zjistil, že dne 18. 3. 2019 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany. K této žádosti poskytl informace o své osobě, kdy uvedl, že je islámského vyznání a ujugurské národnosti. Žalobce není a nebyl členem politické strany a nebyl politicky aktivní. O mezinárodní ochranu žalobce požádal z důvodu své ujugurské národnosti, v Kazachstánu se k lidem této národnosti špatně chovají, s odporem ke své osobě se potýkal již od dětství, slovně a fyzicky Ujgury napadají. V roce 2018 se staly konflikty častější a intenzivnější, rozhodli se proto odjet z vlasti.
7. V pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu žalobce upřesnil, že před odjezdem ze země původu byl několikrát napaden a zbit; poprvé to bylo 25. 3. 2018, byl s kamarády v kavárně,

večer přišli policisté, hrubě je požádali o doklady, odvezli je na okrskové oddělení, následně byl zbit do hlavy, ztratil vědomí. Dále došlo ke konfliktu dne 6. 8. 2018 s místními Kazachy v Astaně, šel z práce, zastavili jej, jestli nemá cigaretu, neměl, a tak jej zbili, byl odvezen do nemocnice, přijela tam policie, které podal oznámení. Následně došlo k napadení dne 10. 10. 2018 ze strany policistů, vracel se z práce, zastavili jej se zapnutým majáčkem, začali jej urážet, když si všimli ujugurské národnosti, zavezli jej do místního parku, kde jej zbili, ztratil vědomí.

8. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace v Kazachstánu ze dne 27. 6. 2019, dále Výroční zpráva Human Rights Watch 2018 z 8. 2. 2018, Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Kazachstánu v roce 2018 z 18. 4. 2019, Zpráva MZV ČR o postavení ujugurské menšiny ze dne 21. 2. 2020 a Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Kazachstánu za rok 2019 z 11. 3. 2020.
9. Dne 21. 10. 2019 a 19. 5. 2020 byla žalobci dána možnost seznámit se s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich využití. Žalobci u seznámení s podklady rozhodnutí dne 19. 5. 2020 doplnil, že dne 7. 2. 2020 došlo v Džambulské oblasti k hromadným nepokojům mezi Dungajci a Kazachy, 11 lidí zahynulo, Dungajci jsou národnostní menšina. Byla nasazena armáda, vyhlášen nouzový stav. O této události žalobce hovořil proto, že Ujgurové stejně jako Dungajci jsou v Kazachstánu národnostní menšinou, tudíž se stejná věc může stát i Ujgurům.
10. Následně dne 21. 5. 2020 rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. Uzavřel v něm, že v průběhu řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobce jsou potíže s policisty z národnostních důvodů. Dospěl k závěru, že skutečnosti uvedené žalobcem nekorespondují s objektivně zjištěnými skutečnostmi o situaci v zemi původu, zejména pokud jde o postavení ujugurského etnika. Z podkladů rozhodnutí žalovaný uzavřel, že Výroční zpráva Human Rights Watch v žádné ze svých kapitol neinformuje o jakémkoli, natož závažném a systematickém porušování práv ujugurské menšiny v Kazachstánu, stejně tak jako zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA za rok 2018 a 2019. K ujugurské menšině se hlásí asi 300 000 občanů, z nichž většina žije v Almatinské oblasti. Představitelé Ujgurů jsou zastoupeni ve Všelidovém shromáždění Kazachstánu, svobodně podnikají, udržují svou kulturu a jazyk. Ujguři mají v Kazachstánu stejná práva jako ostatní obyvatelé země, mají možnost domoci se svých práv u státních orgánů. Žalovaný tak neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejich forem.

Posouzení věci krajským soudem

11. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Ve věci soud rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s.
12. Soud připomíná, že ve věci již jednou rozhodl, a to rozsudkem ze dne 30. 8. 2021, č. j. 62 Az 32/2020-36, kterým žalobu zamítl.
13. Uvedený rozsudek byl však ke kasační stížnosti žalobce zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 12. 1. 2023, č. j. 7 Azs 308/2021-62. V něm NSS dospěl k závěru, že se krajský soud nezabýval důkladně veškerou žalobní argumentací a pochybil

v závěru, že v žalobě byly uplatněny pouze obecné námitky. Připomněl, že žalobce v žalobě po obecném úvodu uvedl, jakým konkrétním problémům byl v domovské zemi vystaven a jaké konkrétní obavy má z návratu do země, kdy akcentoval zejména své dosavadní zkušenosti z jednání obyvatel Kazachstánu, jakož i státních orgánů vůči své osobě. Žalobce přitom dovozoval, že byl pronásledován ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 kvalifikační směrnice. NSS nadto připomněl také judikaturní závěry ve vztahu k posuzování podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu a otázku důkazního standardu přiměřené pravděpodobnosti (viz body 12–16 kasačního rozsudku).

14. Podle § 12 zákona o azylu platí, že *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec*

a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo

b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

15. Podle § 14a zákona o azylu platí, že *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*

16. Krajský soud opětovně zhodnotil skutečnosti uváděné žalobcem a dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí nemůže v podobě, jaké se vypořádalo se zjištěnými skutečnostmi a s azylovým příběhem žalobce, obstát.

17. Krajský soud v souladu se závěry kasačního rozsudku NSS zdůrazňuje, že Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (kvalifikační směrnice), kterou je třeba vztahovat na posuzování mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu, v čl. 4 odst. 4 stanoví, že skutečnost, že žadatel byl pronásledován, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení vážné újmy se již nebude opakovat. V případě zkoumání odůvodněnosti strachu z pronásledování je třeba aplikovat tzv. test přiměřené pravděpodobnosti: „*Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu (...) je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje nižší důkazní standard než v civilních věcech) [tím méně to znamená, že v případě návratu do země*

původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje a fortiori i nižší důkazní standard než standard „nade vší pochybnost“ v trestních věcech)], nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek brozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82).

18. Důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti se přitom aplikuje nejen v rámci celkové úvahy o pravděpodobnosti pronásledování, ale nutně i na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení žadatele o azyl, která jsou posléze podkladem této celkové úvahy. To znamená, že pokud je přiměřeně pravděpodobné, že daná událost proběhla tak, jak tvrdí žadatel o azyl, správní orgán musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Správní orgán může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40).
19. Správní orgán tedy nemůže ze svého posuzování vyloučit tvrzené skutečnosti např. pouze proto, že nelze vyloučit jiný průběh událostí než ten předestřený žadatelem či že existuje alternativní vysvětlení pro určité skutečnosti, které je stejně pravděpodobné. Pokud je, byť jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, správní orgán nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit je z dalšího posuzování; naopak, musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu patřičnou váhu. Jiná situace je, pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti; v tomto případě (a pouze v tomto případě) může správní orgán bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí detailně posuzovat jeho jednotlivá dílčí tvrzení (viz výše citovaný rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, nebo rozsudky ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, a ze dne 17. 4. 2019, č. j. 6 Azs 331/2018-34). Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89).
20. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyšel z toho, že žalobce *nedoložil* nerovné zacházení s ohledem na příslušnost k ujugurskému etniku a napadení ze strany fyzických osob při náhodném setkání a dále napadení a šikanu policistů. Uvedený závěr odůvodnil žalovaný tím, že skutečnosti uvedené žalobcem nekorespondují s objektivně zjištěnými skutečnostmi o situaci v zemi původu, pokud jde o postavení ujugurského etnika, když podle žalovaného výroční zpráva Human Rights Watch v žádné ze svých kapitol neinformuje o jakémkoli, natož závažném a systematickém porušování práv ujugurské menšiny v Kazachstánu; shodné závěry lze podle žalovaného učinit ze zprávy MZV USA ze dne 13. 3. 2019, resp. 11. 3. 2020. Podle žalovaného mají příslušníci ujugurské menšiny v případě ohrožení ze strany jiné fyzické osoby možnost domoci se ochrany u státních orgánů, a to s nejistým výsledkem s ohledem

na celkový problém soudního a bezpečnostního systému v zemi, který se týká všech občanů Kazachstánu bez ohledu na národnost.

21. Zároveň žalovaný konstatoval, že se žalobce mohl domáhat ochrany u vnitrostátních orgánů, což neučinil.
22. Podle krajského soudu především nemohou obstát závěry žalovaného, podle kterých žalobce nedoložil svá tvrzení a zároveň, že tvrzení žalobce nekorespondují s objektivně zjištěnými skutečnostmi o situaci v zemi původu.
23. Jak již krajský soud uvedl v bodě 18 tohoto rozsudku, *„pokud je přiměřeně pravděpodobné, že daná událost proběhla tak, jak tvrdí žadatel o azyl, správní orgán musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Správní orgán může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti. Správní orgán tedy nemůže ze svého posuzování vyloučit tvrzené skutečnosti např. pouze proto, že nelze vyloučit jiný průběh událostí než ten předestřený žadatelem či že existuje alternativní vysvětlení pro určité skutečnosti, které je stejně pravděpodobné. Pokud je, byť jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, správní orgán nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit je z dalšího posuzování; naopak, musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu patřičnou váhu.“*
24. Žalovaný postupoval v rozporu s uvedenými pravidly, neboť žalobcova tvrzení vyloučil v zásadě pouze proto, že tato nekorespondují se zprávami o zemi původu s tím, že žalobce svá tvrzení nedoložil. Takový postup, jak uvedeno, není možný. Naopak, žalovaný měl s žalobcem tvrzenými skutečnostmi pracovat a svá zjištění zaměřit na to, zda uvedené skutečnosti jsou ve smyslu shora citovaných judikturních závěrů vyloučené (tedy neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo), a pokud vyloučené nejsou, zda mohou být azylově relevantní podle míry pravděpodobnosti, a to v kontextu celého azylového příběhu žalobce, tedy bude nutné posouzení rizika pronásledování, kde tvrzením žalobce bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti.
25. Lze přisvědčit také námitce žalobce, že v uvedeném kontextu bylo úkolem žalovaného se zabývat i tím, zda u žalobce již nedošlo k naplnění definice pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 kvalifikační směrnice.
26. Nesprávné a nezákonné jsou také závěry žalovaného stran absence podmínky využití ochrany práv žalobce v zemi jeho původu. Ačkoli žalovaný sám v napadeném rozhodnutí uzavřel, že možnost domoci se ochrany u státních orgánů je *„s nejistým výsledkem s ohledem na celkový problém soudního a bezpečnostního systému v zemi, který se týká všech občanů Kazachstánu bez ohledu na národnost“*, nevysvětlil, z jakého důvodu u žalobce, v kontextu jím tvrzených skutečností týkající se ujugurského etnika, by měla u žalobce smysl snaha domoci se ochrany u státních orgánů (zvláště za situace, kdy mezi tvrzenými skutečnostmi byla také šikana a nezákonné zacházení ze strany kazašské policie). Za uvedené situace nelze podle krajského soudu nevyužití ochrany ve státě původu klást žalobci k tíži.
27. Z uvedených důvodů lze uzavřít, že napadené rozhodnutí je nezákonné. Bude na žalovaném, aby se v dalším řízení, poté, co si obstará aktuální informace o zemi původu žalobce, zabýval žalobcem tvrzenými skutečnostmi, tyto posoudil v celém kontextu a uvážil, zda uvedené

skutečnosti již lze podřadit pod pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu, a to i při aplikaci § 4 odst. 2 zákona o azylu.

Závěr a náklady řízení

28. Krajský soud proto ze všech uvedených důvodů napadené rozhodnutí zrušil a podle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, v němž tento bude vázán právními názory v tomto rozsudku vyslovenými v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s.
29. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce byl v řízení úspěšný a má tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Náklady řízení žalobce jsou tvořeny odměnou za právní zastoupení žalobce, a to za 2 úkony právní služby (převzetí věci a podání kasační stížnosti) po 3 100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., dále 2 x RP á 300 Kč podle § 13 odst. 4 citované vyhlášky, to vše zvýšeno o náhradu za DPH 21 %. Soud proto uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 8 228 Kč, a to dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 28. července 2023

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.
samosoudce